

ประชุมวิชาการ ทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ ๗

พันธกิจ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี Healthy Teeth for Quality of Life

๒๑-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

สตีกเกอร์สี พันธุ์ วิถีชาวบ้าน

นางสาวศิริพร โยปินตา
กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลแม่ทะ

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานเกิดจากความผิดปกติในการหลั่งอินซูลิน หรือความผิดปกติในการทำงานของอินซูลิน โรคเบาหวานมีผลกระทบต่อสุขภาพช่องปากในหลายด้านทั้งด้านของโรคปริทันต์ และโรคฟันผุ จังหวัดลำปางมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน 49,408 คน อำเภอมะหะมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน 3,852 คน และตำบลหัวเสือมีผู้ป่วยโรคเบาหวาน 556 คน จำนวนผู้ป่วยเบาหวานในหมู่บ้านดอนมูล ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย 57 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25 ผู้สูงอายุพบฟันผุไม่ได้รับการรักษาร้อยละ 52.6 ซึ่งจะเสี่ยงต่อการอักเสบ ปวดบวม ติดเชื้อ และสูญเสียฟัน จากปัญหาดังกล่าวจึงได้ประยุกต์นำเอานโยบายการใช้งบประมาณประจำปี 7 สี มาใช้กับผู้ป่วยเบาหวาน เพื่อเฝ้าระวัง และป้องกันควบคุมโรค จึงนำแนวคิดนี้มาประยุกต์เป็นสตีกเกอร์สี พันธุ์ วิถีชาวบ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดระดับความรุนแรงของสภาวะทางทันตสุขภาพ ด้วยการใช้นวัตกรรม “สตีกเกอร์สี พันธุ์ วิถีชาวบ้าน” ให้ผู้ป่วยเบาหวานเข้าใจสถานการณ์ของตนเองว่าอยู่ในระดับสภาวะทางทันตสุขภาพใด สามารถปฏิบัติตน และรักษาทันตสุขภาพภายในช่องปากได้เหมาะสม
2. เพื่อลดระดับความรุนแรงของสภาวะทางทันตสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยเบาหวานที่อยู่ในระดับต่างๆ ได้

กลวิธี/กิจกรรม

แนวทางการประเมินสตีกเกอร์สี พันธุ์ วิถีชาวบ้าน

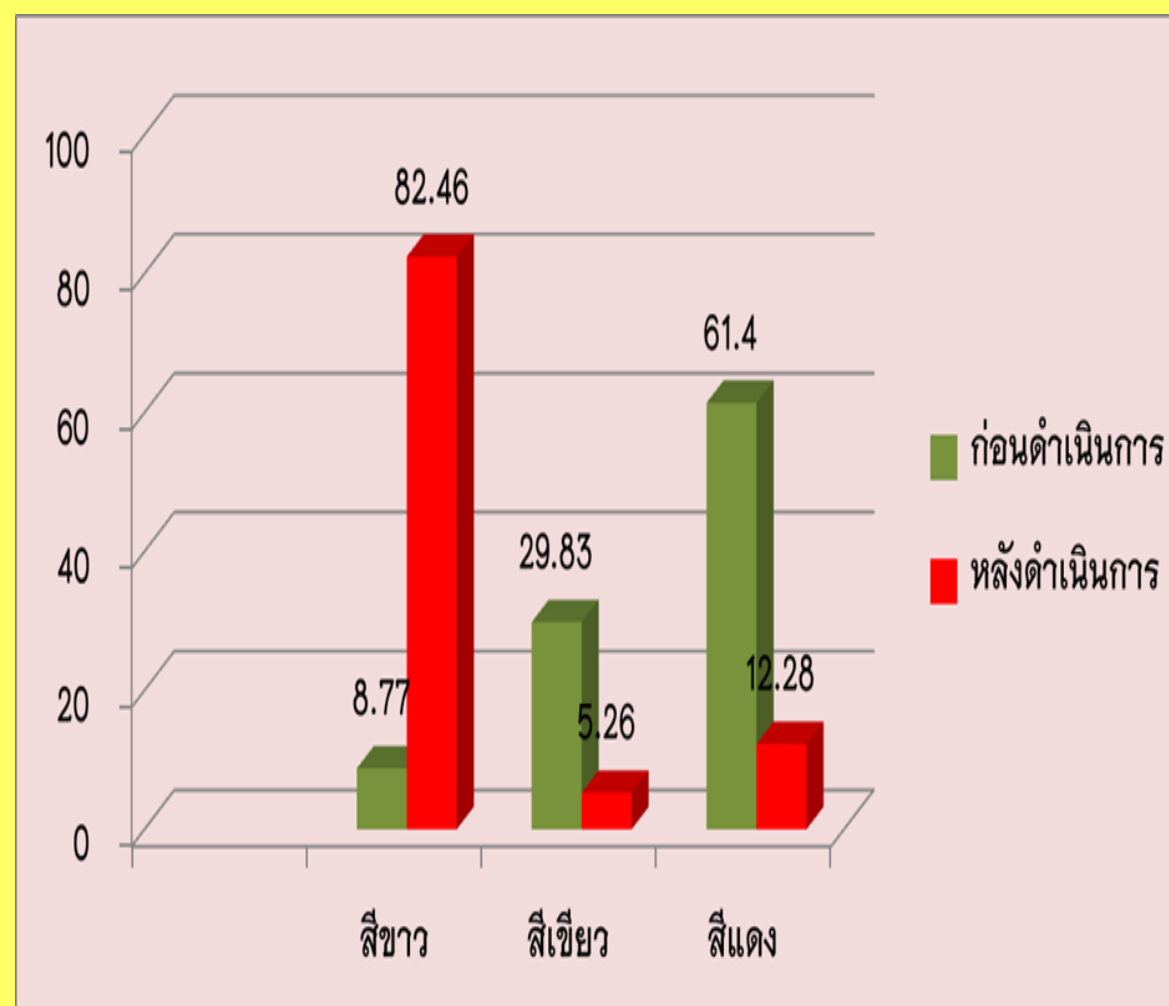
วิธีการประเมิน:

1. สตีกเกอร์สีแบ่งออกเป็น 3 สี ได้แก่ สตีกเกอร์สีขาวย สตีกเกอร์สีเขียว และสตีกเกอร์สีแดง
2. รายการประเมินมีทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ ฟันและเหงือก สิ่งผิดปกติในช่องปาก ช่องว่างในช่องปาก และฟันปลอม
3. การประเมินทุกรายการจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ลักษณะที่พบในช่องปาก ร่วมกับการของผู้ป่วย ต้องมีการประเมินทุกส่วน
4. การสรุปผลสตีกเกอร์สีรายบุคคล ให้สรุปตามระดับความรุนแรงมากที่สุดที่มีในผู้ป่วยแต่ละราย
5. มีการประเมินสตีกเกอร์สีครั้งถัดไปทุก 6 เดือนหลังจากประเมินครั้งแรก

ผลการดำเนินงาน

จากนวัตกรรมถือว่าได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจโดยการใช้สตีกเกอร์สี พันธุ์ วิถีชาวบ้าน สามารถช่วยให้เกิดการลดระดับความรุนแรงของสภาวะทางทันตสุขภาพของผู้ป่วยที่อยู่ในระดับต่าง ๆ ได้เป็นจำนวนมาก ได้รับการติดตาม และส่งต่อที่เหมาะสม

สตีกเกอร์สี	ก่อนดำเนินการ จำนวนผู้ป่วย (ราย)	ร้อยละ	หลังดำเนินการ จำนวนผู้ป่วย (ราย)	ร้อยละ
สีขาว	5	8.77	47	82.46
สีเขียว	17	29.83	3	5.26
สีแดง	35	61.40	7	12.28
รวม	57	100	57	100

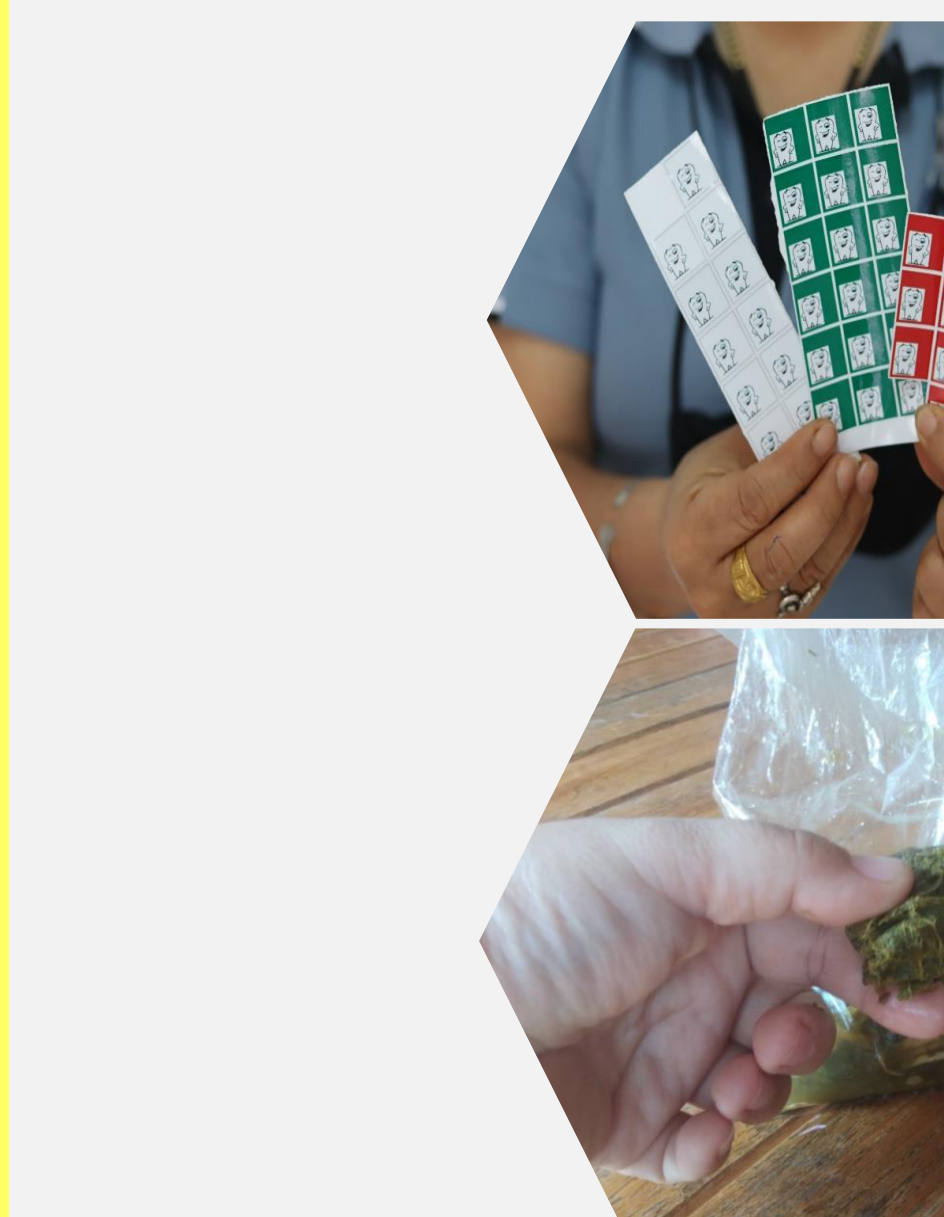
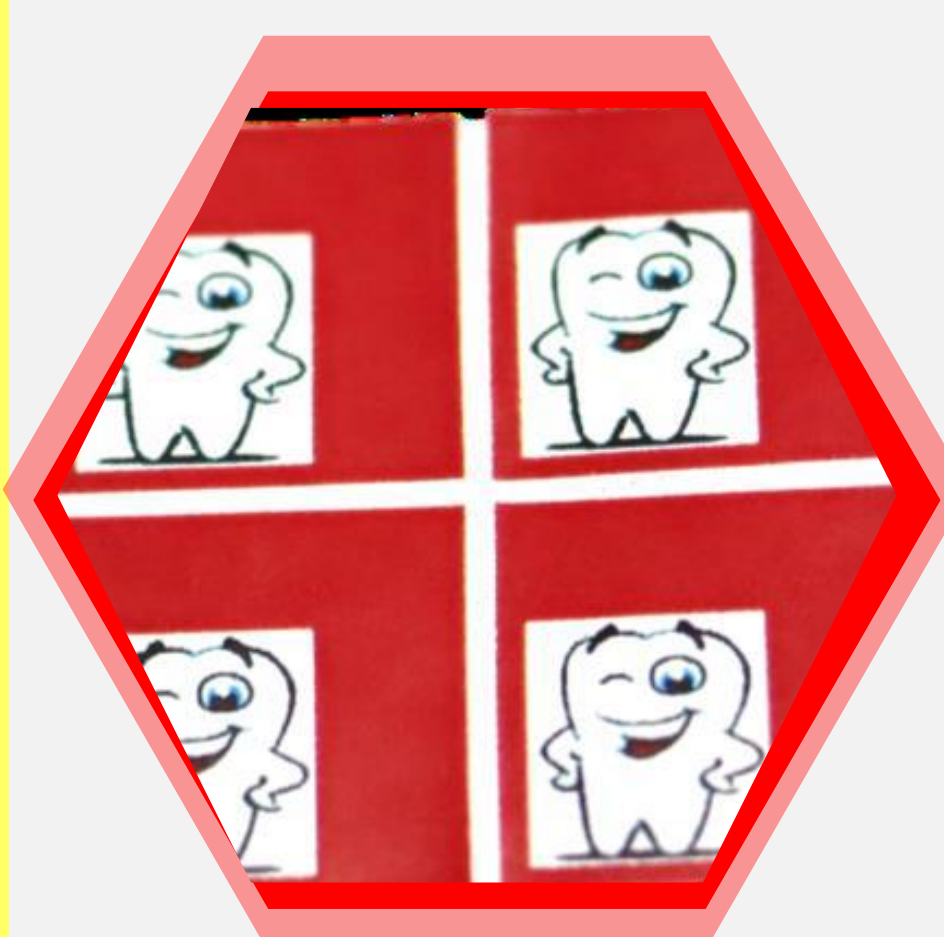
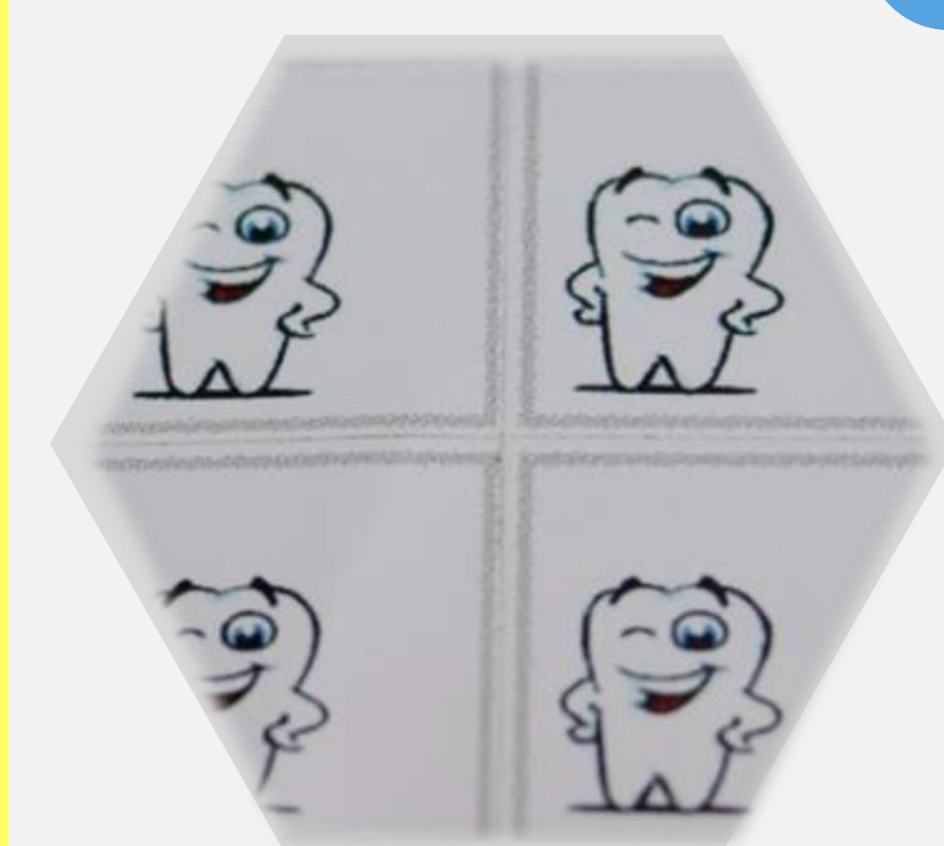
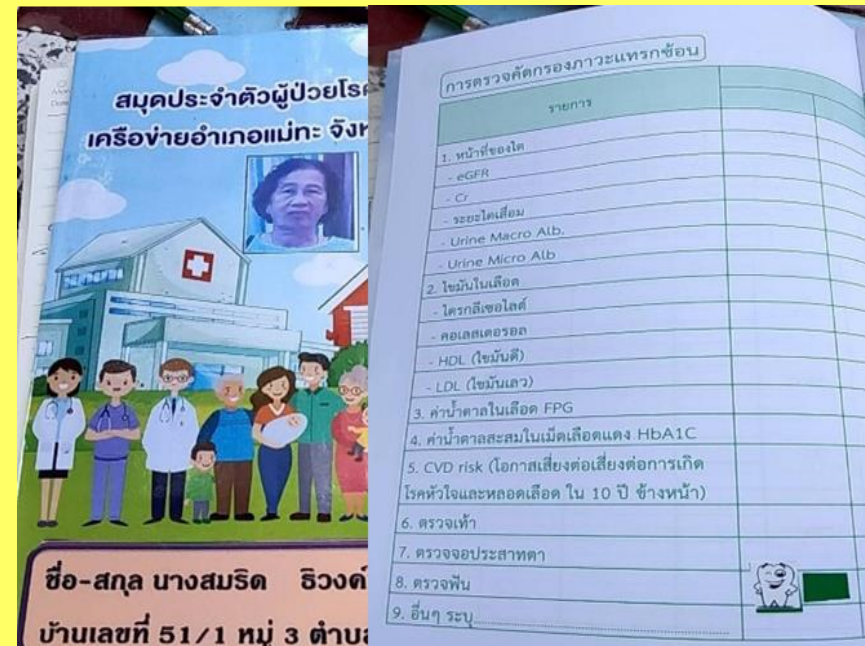
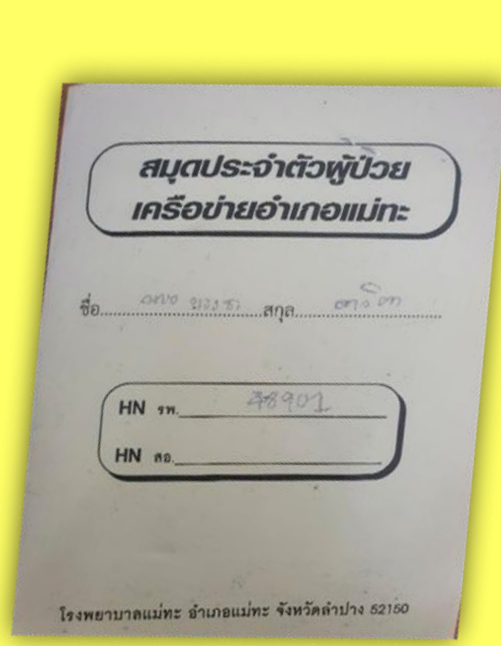
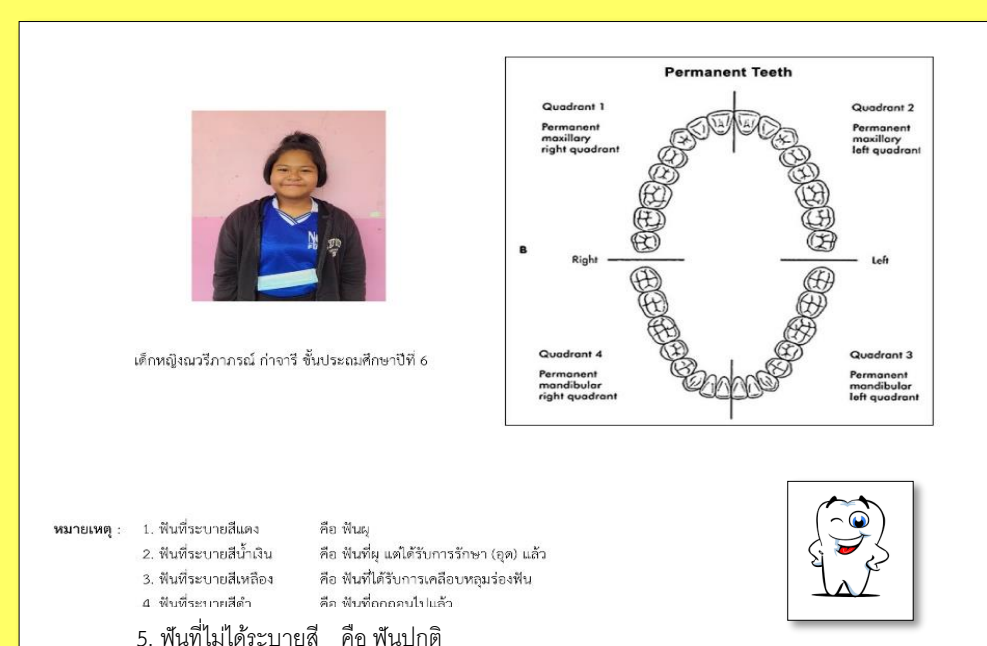

จุดเด่น และการนำไปใช้

1. คัดกรองสภาวะทันตสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวานในเขตรับผิดชอบครอบคลุม 100 %
2. นำผลคัดกรอง/ข้อมูล จัดกลุ่ม และระดับความรุนแรงของโรคด้วย “สตีกเกอร์สี พันธุ์ วิถีชาวบ้าน” การใช้ “สี” บอกระดับสภาวะทันตสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญ
3. ลดสภาวะการเกิดโรคทางทันตสุขภาพในช่องปากอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน
4. ภาควิชาที่ให้ความสำคัญ ประกอบกับมีคณะทำงานที่เข้มแข็ง มีความตั้งใจทำงาน มีความเสียสละ และมีความสามัคคี พร้อมเพรียง รวมไปถึงผู้ป่วย และผู้ดูแลให้ความสนใจ ตระหนัก และดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี

การพัฒนาต่อยอด

1. นำนวัตกรรมมาใช้กับประชาชนของบ้านดอนมูลทั้ง 5 กลุ่มวัย เกิดบุคคลต้นแบบพันธุ์ในชุมชน
2. ขยายในกิจกรรมแปรงฟันคุณภาพในโรงเรียนชุมชนบ้านท่าแห
3. พัฒนาสมุดประจำตัวผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ให้มีการตรวจสุขภาพช่องปากพร้อมกับการติดสตีกเกอร์สี พันธุ์ วิถีชาวบ้าน

สีขาว (กลุ่มปกติ)
: เน้นการเฝ้าระวัง การป้องกัน ส่งเสริมทันตสุขภาพ

- อสม.ติดตามเยี่ยมบ้าน ทุก 6 เดือน
- หากพบผิดปกติ ส่งต่อทันตบุคลากร

สีเขียว (กลุ่มเสี่ยง)
: เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสร้างเสริมทันตสุขภาพด้วยการดูแลสุขภาพช่องปาก ด้วยวิธีการแปรงฟันสูตร 2-2-2
: ส่งต่อทันตบุคลากรเพื่อรับการรักษาที่เหมาะสม

- อสม.ติดตามเยี่ยมบ้าน ทุก 3 เดือน
- หากพบผิดปกติ ส่งต่อทันตบุคลากร

3.สีแดง (กลุ่มป่วย)
: ลดความรุนแรง สีแดง → สีเขียว → สีขาว โดยให้ใช้หลักการดูแลสุขภาพช่องปาก ด้วยวิธีการแปรงฟันสูตร 2*2*2
: ส่งต่อทันตบุคลากรเพื่อรับการรักษาที่เหมาะสม

- อสม.ติดตามเยี่ยมบ้าน ทุก 1 เดือน
- หากพบผิดปกติ ส่งต่อทันตบุคลากร
- หากพบสีแดง 2 ครั้ง → เยี่ยมบ้าน พร้อมทีมหมอครอบครัว

